भूत्वा जितेन्द्रियत्वाद्विषयप्रवृत्तिप्रतिरोधेन शिक्षितेन्द्रियग्रामत्वाद्धेतोः ब्रह्मर्षिरसि जातः। वसिष्ठोऽपि त्वत्प्रतिपक्ष्यपि भवन्तमेवं ब्रह्मर्षिरसीति व्याहरतु वदतु । मदनुग्रहेणेति शेषः । तथैव तव मनसि विद्यत इति भावः । इतीत्थमभाषत ॥

ततः किं तत्राह—

असौ वसिष्ठनिर्देशाद्ब्रह्मर्षित्वमविन्दत ।
यथोपनयसंस्काराद्द्विजन्मा ब्रह्मवर्चसम् ॥ ९८ ॥

असाविति । असौ विश्वामित्रो वसिष्ठस्य निर्देशान्निरूपणाद्ब्रह्मर्षित्वम् । द्वे जन्मनी उत्पत्तिकर्मभ्यां यस्य स द्विजन्मा ब्राह्मण उपनयनसंस्कारादुपनयनरूपसंस्काराद्ब्रह्मवर्चसं यथा ब्रह्मतेज इवाविन्दतालभत । 'ब्रह्महस्तिभ्यां वर्चसः' इत्यच्प्रत्ययः । अत्र यथाशब्द इवार्थकः । 'इववद्वायथाशब्दाः' इति दण्ड्याचार्यानुशासनात् । अत एवोपमा ॥

इति जनकपुरोधःश्लाघितो गाधिसूनुः
सह नृपतनयाभ्यां शर्वरीं तत्र नीत्वा ।
विधिवददिशदर्घ्यं पुष्पदर्भाग्रगर्भं
सरसिजदयिताय ज्योतिषे छान्दसाय ॥ ९९ ॥

इतीति । इत्युक्तप्रकारेण जनकस्य पुरोधसा पुरोहितेन शतानन्देन श्लाघितः प्रशंसितो गाधिसूनुर्विश्वामित्रो नृपतनयाभ्यां सह श्रीरामलक्ष्मणाभ्यां साकं तत्र यज्ञशालायां शर्वरीं रात्रिं नीत्वा गमयित्वा सरसिजदयिताय पद्मबान्धवाय छान्दसाय छन्दोमयाय । संध्यात्रयेऽपि क्रमेण ऋगादिवेदत्रयमयायेति भावः । तथा च श्रुतिः— 'ऋग्भिः पूर्वाह्णे दिवि देव ईयते यजुर्वेदे तिष्ठति मध्ये अह्नः सामवेदेनास्तमये महीयते' इति । ज्योतिषे सूर्याय पुष्पदर्भाग्रगर्भं पुष्पदर्भाङ्कुरमिश्रम् । तथाभूतस्यैव शास्त्रचोदितत्वादिति भावः । उक्तं च ज्ञानवासिष्ठे—'दत्वार्घ्यं कीर्णकुसुमं प्रणम्याशु प्रदक्षिणैः । विष्णुमाह द्विजो वाक्यैरम्भोदमिव चातकः ॥' इति । अर्घार्थं पूजार्थं जलमर्घ्यं जलाञ्जलिः। 'पादार्घाभ्यां च' इति यत्प्रत्ययः । 'मूल्ये पूजाविधावर्घः,' 'षट् तु त्रिष्वर्घ्यमर्घार्थे,' इति चामरः । विधिवद्विधिमर्हम् । यथाशास्त्रमित्यर्थः । 'तदर्हम्' इति वतिप्रत्ययः । अदिशद्दत्तवान् । अत्र श्रुतिः—'तदुह वा एते ब्रह्मवादिनः पूर्वाभिमुखाः संध्यायां गायत्र्याभिमन्त्रिता आप ऊर्ध्वं विक्षिपन्ति । ता एता आपो वज्रीभूत्वा तानि रक्षांसि मन्देहारुणे द्वीपे प्रक्षिपन्ति' इति । मालिनीवृत्तम् ॥

तदनु जनकराजधानीं रामलक्ष्मणनिरीक्षणकौतुकादनवरतपतितेन

१. 'पातितेन' इति पाठः.

विकचकुवलयनिचयोपचीयमानमेचकमरीचिमलिम्लुचेन पौरनारीलोचनरोचिषा कवचितनरपतिपथां विश्वामित्रः प्रविश्य दशरथतनयाविदमभाषत ।

तदन्विति । तदनवर्घ्यप्रदानानन्तरं विश्वामित्रः रामलक्ष्मणयोः कर्मणोः निरीक्षणकौतुकाद्विलोकनकौतूहलाद्धेतोः।'कौतूहलं कौतुकं च कुतुकं च कुतूहलम्' इत्यमरः। अनवरतपतितेन निरन्तरप्रसृतेन विकचकुवलयानामुत्फुल्लनीलोत्पलानां निचयेन समूहेनोपचीयमाना प्रवर्धमाना या मेचकमरीचिः श्यामलकान्तिः। 'कृष्णे नीलासितश्यामकालश्यामलमेचकाः' इत्यमरः। तस्या मलिम्लुचेन पाटच्चरेण। तिरस्करणेनेति यावत्। तद्वन्नीलवर्णेनेत्यर्थः। अत एवोपमा। 'प्रतिरोधिपरास्कन्दिपाटच्चरमलिम्लुचाः' इत्यमरः। पौरनारीणां पुरसुन्दरीणां लोचनरोचिषा नयनकान्त्या कवचितः संवलितो नरपतेः पन्था नरपतिपथो राजमार्गो यस्यास्ताम्। 'ऋक्पूः–' इत्यादिना समासान्तः। राजानो धीयन्तेऽस्यामिति राजधानी। जनकस्य राजधानी जनकराजधानी मिथिलानगरी ताम्। 'करणाधिकरणयोश्च' इत्यधिकरणार्थे ल्युट्प्रत्ययः। प्रविश्य। दशरथतनयौ श्रीरामलक्ष्मणौ प्रतीदं वचनमभाषत ॥

तदेवाह—

अस्यां खलु नगर्यामारब्धयज्ञस्य राज्ञो जनकस्य भागधेयात्सीतानामधेयभाजनमजीजनत्कन्यारत्नं रत्नगर्भा भगवती ।

अस्यामिति । अस्यां नगर्यां मिथिलायाम्। खलुशब्दः प्रसिद्धार्थकः। भगवती पूज्या रत्नानि मणयो गर्भे यस्याः सा रत्नगर्भा भूः। तथा। 'जगती रत्नगर्भा च' इत्यमरः। आरब्धयज्ञस्योपक्रान्तसवनस्य राज्ञः। हलमुखकर्षणेन यज्ञभूमिं शोधयत इत्यर्थः। भागधेयाद्भाग्याद्धेतोः। 'दैवं दिष्टं भागधेयं भाग्यं स्त्री नियतिर्विधिः' इत्यमरः। सीता लाङ्गलपद्धतिस्तत्जन्यत्वात्सीतेत्यन्वर्थसंज्ञा। 'सीता लाङ्गलपद्धतिः' इत्यमरः। सीतेति नामधेयस्य नाम्नो भाजनं पात्रम्। 'नामरूपभागेभ्यः स्वार्थे धेयो वक्तव्यः' इत्युभयत्रापि धेयप्रत्ययः। कन्यारत्नम्। श्रेष्ठां कन्यकामित्यर्थः। अजीजनज्जनयामास। रत्नगर्भायास्तस्या रत्नजननं युक्तमेवेति भावः। जनेर्णौ चङ्युपधाया ह्रस्वोऽभ्यासदीर्घश्च। 'रत्नं श्रेष्ठे मणावपि' इति विश्वः। 'जातौ जातौ यदुत्कृष्टं तद्रत्नमिति कथ्यते' इत्यभिधानात् ॥

अस्याः पुनः किमपरं माहात्म्यम् ।

अस्या इति । अस्याः पुनर्मिथिलानगर्या अपरमितोऽन्यन्माहात्म्यं महानुभावत्वं किं वर्णनीयमस्ति। न किंचिदस्तीत्यर्थः।

---

१. 'मरीचिवीचिमलि' इति पाठः. २. 'पौरनारीजनविलोचन' इति पाठः. ३. 'इत्थम्' इति पाठः. ४. 'तस्याः' इति पाठः. ५. 'किं परं किमपि' इति पाठः.

यतः[1] ।

यतो यस्मात् कारणात् ॥

देव्या[2] यस्या वसनमुदधिः पीठिका हाटकाद्रि-
हारः सिन्धुः सगरतनयस्वर्गमार्गैकबन्धुः ।
क्रीडाशैलः प्रथम[3]पुरुषक्रोडदंष्ट्रा च तस्याः
सीतामातुर्जगति मिथिलां सूतिकागेहमाहुः ॥ १०० ॥

देव्या इति । यस्या देव्या भूदेव्या उदकानि धीयन्तेऽस्मिन्नित्युदधिः समुद्रः । 'उदकस्योदः संज्ञायाम्' इत्युदकशब्दस्योदादेशः । वसनं वस्त्रम् । तथा हाटकाद्रिः स्वर्णाचलः । 'स्वर्णं सुवर्णं कनकं हिरण्यं हेम हाटकम्' इत्यमरः । अल्पं पीठं पीठी सैव पीठिकोपवेशनपीठम् । गौरादित्वान्ङीप् । ततः स्वार्थे कः । 'केऽणः' इति ह्रस्वः । तथा सगरतनयानां कपिलानलदग्धानां स्वर्गमार्गे एकबन्धुर्मुख्यसुहृत् । स्वर्लोकप्रापिकेत्यर्थः । सिन्धुः सरित् । मन्दाकिनीति यावत् । हारो मुक्ताकलापः । 'देशे नदविशेषेऽब्धौ सिन्धुर्ना सरिति स्त्रियाम्' इत्यमरः । तथा प्रथमपुरुषः पुराणपुरुषो विष्णुः स चासौ क्रोडो वराहश्च तस्य दंष्ट्रा दन्तविशेषश्च क्रीडाशैलो विहाराचलः । सर्वत्राभूदिति शेषः । तस्याः सीतामातुः सीताजनन्या भूदेव्या जगति । जगत्स्वित्यर्थः । मिथिलां परिच्छिन्नतया वर्तमानां मिथिलानगरीं सूतिकागेहं सूतिकागृहमाहुर्ब्रुवन्ति । यत एवमपरिमेयानुभावाया भूदेव्या मिथिलां सूतिकागेहं कथयन्ति अतोऽस्या माहात्म्यं किमन्यद्वक्तव्यमस्तीत्यर्थः । 'ब्रुवः पञ्चानाम्–' इत्यादिना णलादेशः । ब्रुव आहादेशश्च । अत्रोदध्यादिभूपरञ्जकत्वेन वसनत्वादिरूपणात्समस्तवस्तुवर्तिरूपकालंकारः । 'आरोपविषयस्य स्यादतिरोहितरूपिणः । उपरञ्जकमारोप्यमाणं तद्रूपकं मतम् ॥' इति लक्षणात् । तत्र तथाल्पीयस्यां मिथिलायां सागराम्बरादिमत्तया महीयस्या भूदेव्या आधेयत्वकथनादधिकप्रभेदोऽलंकारः । तदुक्तम्—'आधाराधेययोरानुरूप्यभावोऽधिको मतः' इति । अयं चोक्तरूपकानुप्राणित इति संकरः । मन्दाक्रान्तावृत्तम् ॥

तत्र[4] सीताविवाहार्थममरैरपि दुष्करम् ।
जनकः कल्पयामास धनुरारोपणं पणम् ॥ १०१ ॥

तत्रेति । तत्र मिथिलायां सीतोत्पत्तिसमये जनको राजा पिता च । 'तातस्तु जनकः पिता' इत्यमरः । सीताया विवाहार्थममरैरिन्द्रादिभिरपि । किमुतान्यैरिति भावः । दुष्करं कर्तुमशक्यम् । 'ईषद्दुःसुषु–' इत्यादिना खल्प्रत्ययः । धनुषो हरकोदण्डस्यारोपणमवनमनं पणं मूल्यं कल्पयामास । यो वा को वा इदं धनुरारोपयति तस्मा इयं कन्या

---

१. 'कुतः' इति पाठः. २. 'यस्याः पृथ्व्याः' इति पाठः. ३. 'परमपुरुष' इति पाठः. ४. 'अत्र' इति पाठः.

दीयते न त्वन्यस्मा इति प्रतिज्ञातवानित्यर्थः । इत्थमभाषतेति पूर्वेण संबन्धः । 'पणो द्यूतादिषूत्सृष्टे भृतौ मूल्ये धनेऽपि च' इत्यमरः ॥

ततो महर्षिर्जनकस्य राज्ञः
सभां सुधर्मासदृशीं प्रपेदे ।
तौ चापतुश्चापविलोकलोलौ
सचापकौ[1] कोसलराजपुत्रौ ॥ १०२ ॥

तत इति । ततः सीतावृत्तान्तकथनानन्तरं महर्षिर्विश्वामित्रः । ऋषिलक्षणमुक्तम् । सुधर्मासदृशीं देवसभासमाम् । 'स्यात्सुधर्मा देवसभा' इत्यमरः । जनकराजस्य सभामास्थानं प्रपेदे प्राप । तथा चापविलोकलोलौ धनुर्दर्शनलालसौ । 'लोलुपो लोलुभो लोलो लम्पटो लालसश्च सः' इति यादवः । कुतः । चापाभ्यां सह सचापकौ धन्विनौ । इति धनुर्विद्याविशारदत्वं सूच्यते । 'तेन सह—' इत्यादिना बहुव्रीहिः । 'शेषाद्विभाषा' इति कप्प्रत्ययः । तौ कोसलराजपुत्रौ रामलक्ष्मणौ च । एतेन महाकुलीनत्वादिसकलगुणसंपत्तिः सूच्यते । आपतुः प्राप्तवन्तौ । उपजातिवृत्तम् । लक्षणं तूक्तम् ॥

तत्र विधिवदभ्यर्चितः कथितदशरथतनयवृत्तान्तः[2] कौशिकः कौशिकप्रमुखैरमरैरस्मत्कुलमहत्तरे देवराते निक्षिप्तं विशेषतः सीताशुल्कार्थं मया रक्षितमिदमिति जनकेन प्रदर्शितस्य चापस्यारोपणाय[3] राममादिदेश ।

तत्रेति । तत्र सभायां कुशवंशसंभूतत्वात्कौशिको विश्वामित्रः । 'कुशवंशसंभूतत्वात्कौशिकं रघुनन्दनः' इति श्रीरामायणे । विधिवद्यथाशास्त्रमभ्यर्चितः पूजितः । राज्ञेति शेषः । तथा कथित उपवर्णितो दशरथतनयस्य वृत्तान्तो वंशप्रशंसादिप्रवृत्तिर्येन स तथोक्तः सन् । 'वार्ता प्रवृत्तिर्वृत्तान्तः' इत्यमरः । तथा कौशिकप्रमुखैर्महेन्द्रादिभिरमरैः । 'महेन्द्रगुग्गुलूलूकव्यालग्राहिषु कौशिकः' इत्यमरः । अस्मत्कुलमहत्तरेऽस्मद्वंशश्रेष्ठे देवराते राज्ञि निक्षिप्तं विन्यस्तं विशेषतो विशेषाकारेण सीतायाः शुल्कार्थं विवाहमूल्यार्थम् । तदारोपणस्यैव सीताप्रदानमूल्यत्वादिति भावः । 'शुल्कोऽस्त्री स्त्रीधनेऽपि च' इत्यमरः । मया रक्षितं गुप्तमिदम् । धनुरिति शेषः । इत्युक्त्वा इतिनैव गम्यमानार्थत्वादप्रयोगः । जनकेन प्रदर्शितस्य चापस्यारोपणायावनमनाय राममादिदेशाज्ञापयामास । नन्वीश्वरेण धनुर्देवराते न्यासभूततया निक्षिप्तमिति रामायणादौ श्रूयते । अत्रेन्द्रादिभिरिति कथमेतत्संगच्छत इति चेत्, सदेवेभ्यो धनुषि दित्सिते तदानीमेतैर्देवैः सन्निकर्षं गत्वा स्वयं गृहीतुं भीतैरस्मदर्थेऽस्य देवरातस्य देहीति प्रार्थितः सन् तस्य हस्ते दत्तवानिति न कोऽपि विरोधः ॥

---

१. 'सचापलौ' इति पाठः. २. 'वृत्तान्तः कौशिकप्रमुखैः' इति पाठः. ३. 'आरोपणे' इति पाठः.

ततः[1] ।

तत आदेशानन्तरम् ॥

राजे बाहुबलं विवृण्वति धनुर्वंशे गुणारोपणं
मा[2] भूत्केवलमात्मना तिलकिते वंशेऽपि वैकर्तने ।
आकृष्टं नितरां तदेव न परं सीतामनोऽपि द्रुतं
भङ्गस्तस्य न केवलं क्षितिभुजां दोःस्तम्भदम्भस्य च ॥ १०३ ॥

राम इति । रामे बाहुबलं निजभुजबलं विवृण्वति प्रकटयति सति धनुर्वंशे केवलं धनूरूपवेणुदण्ड एव गुणारोपणं मौर्वीयोजनं शौर्याद्यर्पणं च मा भून्नासीत् । अत्र माङो नञर्थत्वात् 'माङि लुङ्' इति लुङाशीरर्थत्वावकाशः । किंत्वात्मना स्वेन तिलकिते संजाततिलके । अलंकृते इत्यर्थः । अत्र स्वस्यावतीर्णत्वादिति भावः । 'तदस्य संजातं तारकादिभ्यः–' इतीतच्प्रत्ययः । तारकादिराकृतिगणः । वैकर्तने विकर्तनसंबन्धिनि वंशे सूर्यकुलेऽपि । 'वंशो वेणौ कुलेऽपि च' इति विश्वः । गुणारोपणमभूदिति विरोधस्य शौर्यादिगुणसमर्पणमभूदिति परिहाराद्विरोधाभासोऽलंकारः । इतरवंशजैः राजभिर्धनुषोऽनारोपितत्वात्सूर्यवंशावतंसेन श्रीरामेणारोपितत्वादिति तद्वंशस्य महती प्रतिष्ठा संपादितेत्यर्थः । 'मौर्व्यां द्रव्याश्रिते सत्त्वशौर्यसंध्यादिके गुणः' इत्युभयत्राप्यमरः । किंच तद्धनुरेव नितरामतिशयेन कृष्टं मा भूत् । किंतु परमत्यन्तं द्रुतं शीघ्रं सीतामनोऽप्याकृष्टमभूत् । धनुराकर्षणस्यैव तन्मनःसमाकर्षणहेतुत्वादिति भावः । तथा तस्य केवलं धनुष एव भङ्गो विभेदो मा भूत् । किंतु क्षितिभुजां दोःस्तम्भदम्भस्य दोर्दण्डकैतवबलाडम्बरस्य च । 'दम्भस्तु कैतवे कल्के' इति विश्वः । भङ्गोऽभूत् । भग्नं धनुर्दृष्ट्वा राजानो निर्वापितनिजभुजगर्वा बभूवुरित्यर्थः । शार्दूलविक्रीडितं वृत्तम् ॥

रामाकर्षणभग्नकार्मुकभुवा ध्वानेन रोदोरुधा
दृप्तक्षत्रयशःसितच्छदकुले जीमूतनादायितम् ।
वीरश्रीप्रथमप्रवेशसमये पुण्याहघोषायितं
सीतायाः[3] किल मानसे परिणये माङ्गल्यतूर्यायितम् ॥ १०४ ॥

रामेति । रामाकर्षणेन श्रीरामकर्तृकाकर्षणेन भग्नं विदलितं यत्कार्मुकं तस्माद्भवतीति तथोक्तेन । तथा रोदसी द्यावाभूमी रुणद्धि आवृणोतीति रोदोरुधा । 'अन्येभ्योऽपि दृश्यते' इति क्विप् । सर्वव्यापिनेत्यर्थः । 'द्यावाभूमी च रोदसी' इत्यमरः । ध्वानेन ध्वनिना कर्त्रा दृप्ता मदोद्रिक्ता ये क्षत्राः क्षत्रियाः । अत्र जातिवाचिना क्षत्रशब्देन तज्जन्याः क्षत्रिया लक्ष्यन्ते । तेषां यश एव सितच्छदकुलं हंसश्रेणीति रूपकम् । तस्मिन्विषये । 'हंसास्तु श्वेतगरुतः' इत्यमरः । जीवनस्य जलस्य मूतः पुटबन्धो

---

१. 'ततः' इति नास्ति क्वचित्. २. 'नाभूत्' इति पाठः. ३. 'मैथिल्याः' इति पाठः.

जीमूतो मेघः । मूतबन्धने पृषोदरादित्वात्साधुः । 'जीमूतौ मेघपर्वतौ' इत्यभिधानात् । जीमूतनादेन जलदगर्जितेनेवाचरितं जीमूतनादायितम् । तस्य तन्निवारकत्वादिति भावः । कर्तुः क्यङ् सलोपश्च । ततो भावे क्तः । 'अकृत्सार्वधातुकयोर्दीर्घः' इति दीर्घः । एवमुत्तरत्रापि योज्यम् । तथा वीरश्रियो वीरलक्ष्म्याः प्रथमप्रवेशसमये प्रथमप्रवेशकाले । 'समयाः शपथाचारकालसिद्धान्तसंविदः' इत्यमरः । पुण्याहघोषेण स्वस्तिवाचनरवेणेवाचरितं पुण्याहघोषायितम् । पुण्यं च तदहश्च पुण्याहमिति विशेषणसमासः । 'राजाहःसखिभ्यष्टच्' इति टच् । 'पुण्यसुदिनाभ्यामह्नः क्लीवता' इवि क्लीवत्वम् । तथा सीताया मैथिल्या मानसे । मनसि प्रवर्तमान इत्यर्थः । परिणये विवाहविषये माङ्गल्यतूर्येण माङ्गल्यार्थे तूर्यध्वनिनेवाचरितं माङ्गल्यतूर्यायितम् । किलेति संभावनायाम् । 'वार्तासंभाव्ययोः किल' इत्यमरः । लुप्तोपमालंकारः । वृत्तं पूर्ववत् ॥

नवः[1] कठिणकर्षणत्रुटितचापजन्मा क्षणा-
दिशां द्विरदघींकृतैः[2] कृतहरित्पतिस्वागतः ।
जगद्भ्रमणकौतुकोच्चलितरामकीर्त्यङ्गना-
प्रयाणपटहध्वनिं प्रथयति स्म तारध्वनिः[3] ॥ १०८ ॥

नव इति । कठिनकर्षणाद्दृढाकर्षणाद्धेतोस्त्रुटितो भग्नो यश्चापस्तस्माज्जन्म यस्य स तथोक्तः । इति व्यधिकरणबहुव्रीहिः । 'अवर्ज्यो बहुव्रीहिर्व्यधिकरणो जन्माद्युत्तरपदः' इति वामनः । क्षणादतिशीघ्रं दिशां द्विरदघींकृतैर्दिग्गजघींकारैर्हेतुभिः । स्वभयजनितैरेवेति भावः । कृतो विहितो हरित्पतिस्वागतो दिगीश्वरकर्तृकशोभनागमनप्रश्नो यस्य स तथोक्तः । अतिवेगेन दिगन्तव्यापीत्यर्थः । नवोऽभूतपूर्वस्तारध्वनिरुच्चध्वनिः । जगद्भ्रमणकौतुकाल्लोकसंचारकौतूहलाद्धेतोः । उच्चलिता प्रवृत्ता रामस्य कीर्तिरेवाङ्गनेति रूपकं तस्याः प्रयाणपटहध्वनिं यात्रारम्भे भेरीभांकारं प्रथयति स्म प्रकटयति स्म । ताद्रूप्यमवापेत्यर्थः । अत्र धनुर्भङ्गजनितध्वनौ पटहध्वनित्वारोपणाद्रूपकालंकारः । तथान्यनिष्टेषु घींकृतेष्वन्यकर्तृकस्वागतत्वरूपणाद्व्यधिकरणरूपमित्यनयोर्नैरपेक्ष्यात्संसृष्टिः । पृथ्वीवृत्तम् । 'जसौ जसयला वसुग्रहयतिश्च पृथ्वी गुरुः' इति लक्षणात् ॥

तत्र[4] दशरथः सीतापरिणयकृतनिश्चयजनकप्रहितदूताहूतः पुरोहिताभ्युपगमान्मिथिलामुपागमत्[6] ।

तत्रेति । तत्र तस्मिन्समये दशरथःसीतापरिणये सीताविवाहे कृतनिश्चयेन विहितनिर्णयेन । 'समौ निर्णयनिश्चयौ' इत्यमरः।जनकेन प्रहिताः प्रेषिता ये दूताः प्रेष्यास्तैराहूतः सन् पुरोहिताभ्युपगमाद्वसिष्ठाङ्गीकारात् । 'अङ्गीकारोऽभ्युपगमः' इत्यमरः । मिथिलामुपागमत् ॥

---

१. 'रवः' इति पाठः. २. फीत्कृतैः' इति पाठः. ३. 'ताराध्वनिः' इति पाठः. ४. 'तत्र सीता' इति पाठः. ५. 'नियम' इति पाठः. ६. 'उपागमद्दशरथः' इति पाठः.